

UCHWAŁA

Dnia 7 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

Protokolant starszy sekretarz sądowy Renata Szczegot

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 7 października 2021 r. wniosku Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej w przedmiocie podjęcia uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ł. M. Z. za czyny z art. 286 § 1 k.k. oraz z art. 270 § 1 k.k.,

uchwalił:

I. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora M. Z., za czyny polegające na tym, że:

1. w okresie od grudnia 2013 r. do kwietnia 2014 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, za pomocą uprzedniego wprowadzenia w błąd co do zaistnienia ciężkiej choroby własnej córki W. Z. oraz wykorzystania błędu co do istnienia ciężkiej choroby własnej córki W. Z., doprowadził prokuratorów i pracowników Prokuratury Rejonowej w Ł. oraz prokuratorów Prokuratury Okręgowej w Ł. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości 2.000,00 zł, tj. pieniędzmi w kwocie 1.950,00 zł i lalki o wartości 50,00 zł, które to pieniądze przekazano M. Z. na rzekome leczenie jego córki, a lalkę na polepszenie samopoczucia dziecka, przy czym:

- I. O. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- M. K. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- G. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,

- K. K. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - M. K. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - D. N. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - M. M. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - M. S. P. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - G. M. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
 - B. G. F. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
 - U. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 20,00 zł.,
 - K. K. przekazała środki pieniężne w wysokości 30,00 zł.,
 - J. D. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł., z której to kwoty za 50 zł zakupiona została lalka,
 - M. P. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - J. S. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - M. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - D. G. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - B. M. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
 - J. S. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - M. J. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
 - A. P. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
 - A. H. przekazała środki pieniężne w wysokości 150,00 zł.,
 - I. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- czym działał na szkodę wyżej wymienionych osób, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

2. w lutym 2018 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził G. W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 25.000,00 zł tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane

przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

3. w okresie od stycznia 2012 r. do lutego 2018 r. w Łodzi, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził A. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 8.000,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

4. w roku 2014, daty dziennej bliżej nieustalonej, w P., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził K. A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 2.500,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia,

tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

5. w styczniu 2015 r., daty dziennej bliżej nieustalonej, w P., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził K. A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 5.000,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia,

tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

6. w dniu 15 lutego 2018 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził J. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 5.000,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

II. odmówić wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora M. Z., za czyny polegające na tym, że w okresie od 2010 r. do 1 marca 2018 r. w Ł., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, podrobił w celu użycia za autentyczne, a następnie używał jako autentyczne dokumenty w postaci:

- wyroku Sądu Okręgowego w Ł. dotyczącego rozwiązania małżeństwa J. Z. i M. Z.,

- pisma opatrzonego datą 22 listopada 2014 r. zatytułowanego „oświadczenie”, zawierającego podpis o treści „J. Z.”, dotyczącego regulowania obowiązku alimentacyjnego przez M. Z.,

tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

III. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 8 czerwca 2020 r. Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej skierował wniosek w sprawie PK XIV Ds. (...) do Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej w przedmiocie podjęcia uchwały o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ł. – M. Z. za przestępstwa polegające na tym, że:

1. w okresie od grudnia 2013 r. do kwietnia 2014 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z

góry powziętego zamiaru, za pomocą uprzedniego wprowadzenia w błąd co do zaistnienia ciężkiej choroby własnej córki W. Z. oraz wykorzystania błędu co do istnienia ciężkiej choroby własnej córki W. Z., doprowadził prokuratorów i pracowników Prokuratury Rejonowej w Ł. oraz prokuratorów Prokuratury Okręgowej w Ł. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości 2.000,00 zł, tj. pieniędzmi w kwocie 1.950,00 zł i lalki o wartości 50,00 zł, które to pieniądze przekazano M. Z. na rzekome leczenie jego córki, a lalkę na polepszenie samopoczucia dziecka, przy czym:

- I. O. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- M. K. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- G. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- K. K. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- M. K. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- D. N. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- M. M. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- M. S. P. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- G. M. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
- B. G. F. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
- U. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 20,00 zł.,
- K. K. przekazała środki pieniężne w wysokości 30,00 zł.,
- J. D. przekazał środki pieniężne w wysokości 100,00 zł., z której to kwoty za 50 zł zakupiona została lalka,
- M. P. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- J. S. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- M. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- D. G. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,

- B. M. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
- J. S. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- M. J. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,
- A. P. przekazała środki pieniężne w wysokości 50,00 zł.,
- A. H. przekazała środki pieniężne w wysokości 150,00 zł.,
- I. W. przekazała środki pieniężne w wysokości 100,00 zł.,

czym działał na szkodę wyżej wymienionych osób, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

2. w lutym 2018 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził G. W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 25.000,00 zł tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

3. w okresie od stycznia 2012 r. do lutego 2018 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził A. P. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 8.000,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

4. w roku 2014, daty dziennej bliżej nieustalonej, w Pabianicach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził K. A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 2.500,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

5. w styczniu 2015 r., daty dziennej bliżej nieustalonej, w Pabianicach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził K. A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 5.000,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

6. w dniu 15 lutego 2018 r. w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, za pomocą wprowadzenia w błąd oraz wyzyskania błędu co do ciężkiej choroby własnej córki W. Z. i związanych z tym potrzeb finansowych, doprowadził J. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 5.000,00 zł., tytułem nieoprocentowanej pożyczki na pokrycie kosztów leczenia córki w sytuacji, gdy dziecko nie było ciężko chore i nie istniały opisywane przez niego potrzeby finansowania leczenia, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.;

7. w okresie od 2010 r. do 1 marca 2018 r. w Ł., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, podrobił w celu

użycia za autentyczne, a następnie używał jako autentyczne dokumenty w postaci:

- wyroku Sądu Okręgowego w Ł. dotyczącego rozwiązania małżeństwa J. Z. i M. Z.,
- pisma opatrzonego datą 22 listopada 2014 r. zatytułowanego „oświadczenie”, zawierającego podpis o treści „J. Z.”, dotyczącego regulowania obowiązku alimentacyjnego przez M. Z., tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

Uchwałą z dnia 5 sierpnia 2020 r. Sąd Najwyższy uwzględnił w całości wniosek i zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora M. Z. za czyny szczegółowo opisane we wniosku.

Na skutek zażalenia prokuratora M. Z. z dnia 2 września 2020 r. Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 22 czerwca 2021 r. uchylił w całości zaskarżoną uchwałę i sprawę przekazał Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji. Zdaniem Sądu Najwyższego, działającego jako sąd odwoławczy, zaskarżona uchwała – ze względu na treść jej uzasadnienia – nie poddawała się kontroli instancyjnej.

W międzyczasie Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 135 § 7 i 8 ustawy Prawo o prokuraturze, uchwałą z dnia 22 września 2021 r., odmówił prokuratorowi M. Z., a w razie ustanowienia także jego obrońcy, udostępnienia dokumentów dołączonych do wniosku Prokuratury Krajowej w sprawie o sygn. akt PK XIV Ds. (...).

W oparciu o przedłożone przez prokuratora wnioskodawcę akta śledztwa PO I Ds. (...) Prokuratury Okręgowej w S., Sąd Najwyższy ustalił następujący stan faktyczny:

M. Z. jest prokuratorem Prokuratury Rejonowej w Ł.. W latach 2012 – 2018, powołując się na potrzebę kosztownego leczenia ciężkich chorób córki W. Z., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej za pomocą uprzedniego wprowadzenia w błąd co do zaistnienia jej ciężkiej choroby oraz wykorzystania błędu co do istnienia ciężkiej choroby córki, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem prokuratorów i pracowników Prokuratury Rejonowej w Ł. oraz prokuratorów Prokuratury Okręgowej w Ł. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. W okresie od grudnia 2013 r. do kwietnia 2014 r. doprowadził współpracowników do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem o wartości 2.000,00 zł. Ponadto M. Z., we wskazanych przez wnioskodawcę okresach, motywując potrzebę zakupu nierefundowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia leków oraz konieczność hospitalizacji córki, z uwagi na rzekome ciężkie choroby W. Z., zaciągał również nieoprocentowane pożyczki od G. W., A. P., K. A. oraz J. S., których łączna wartość wyniosła 45.500,00 zł. Powyższe potwierdzają zeznania świadków, które są spójne i wzajemnie się uzupełniają. Szereg nieprawdziwych informacji na temat stanu zdrowia córki, które były przekazywane przez M. Z., a które to wzbudzały współczucie wśród jego przełożonych i współpracowników, co skutkowało chęcią udzielania mu pomocy i jego mniejszym obciążeniem zadaniami służbowymi.

W marcu 2018 r. pracownica sekretariatu Prokuratury Rejonowej w Ł., K. K. uzyskała informację, iż córka M. Z. należy do Klubu Jeździeckiego „G.”, w którym trenuje oraz uczestniczy w zawodach sportowych (k. 22 – 25; 65). Jak wynika z informacji przekazanej przez Okręgowy Związek Jeździecki w Ł. – W. Z. przedstawiła w 2017 i 2018 r. zaświadczenia lekarskie zapewniające o zdolności do treningów i udziału w zawodach jeździeckich, na podstawie których została wystawiona zawodnicza licencja regionalna w konkurencji ujeżdżanie (k. 321 – 322). Fakt uczestnictwa w zawodach sportowych

potwierdza również informacja uzyskana od (...) Klubu Sportowego „S.” S. (k. 313). Dodatkowo, na podstawie zgromadzonych dowodów, można jednoznacznie stwierdzić, iż W. Z. nigdy nie była podopieczną Fundacji T. „(...)” (k. 177) oraz nie przebywała w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „P.” w Ł. (k. 376). Ponadto, Sąd Najwyższy zapoznając się dokumentacją medyczną W. Z. znajdującą się w aktach sprawy, oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy z uwzględnieniem wiedzy i doświadczenia życiowego stwierdził, iż córka M. Z. chorowała, lecz w stopniu porównywalnym do rówieśników, a na pewno nie w stopniu, na jaki wskazywał M. Z..

Powyższe ustalenia w zakresie doprowadzenia przez M. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem prokuratorów i pracowników Prokuratury Rejonowej w Ł. oraz prokuratorów Prokuratury Okręgowej w Ł. poczyniono na podstawie obszernego materiału dowodowego zawartego w aktach postępowania PK XIV Ds. (...).

Sąd Najwyższy zważył co następuje

Immunitet prokuratorski jest immunitetem formalnym. Nie powoduje on wyłączenia odpowiedzialności, czy też karalności popełnionych czynów, a jedynie wprowadza zakaz pociągnięcia do odpowiedzialności karnej prokuratora, o ile wnioskodawca nie uzyska na to zgody uprawnionego organu. Ochronne oddziaływanie immunitetu powoduje, że dopóki nie zostanie on uchylony prawomocną uchwałą sądu dyscyplinarnego, niedopuszczalne jest wszczęcie i dalsze prowadzenie postępowania przeciwko osobie, którą ów immunitet chroni. W ramach postępowania zainicjowanego wnioskiem o

wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora, zadaniem sądu dyscyplinarnego jest weryfikacja przedstawionego przez wnioskodawcę materiału dowodowego, w celu sprawdzenia, czy istotnie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 135 § 5 ustawy – Prawo o prokuraturze (*uchwała SN z 27.3.2019 r., I DO 24/18, Legalis*).

We wszystkich sprawach uregulowanych w art. 135 Prawa o prokuraturze orzeka Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego (art. 145 § 1a ustawy).

Co do zasady, sąd rozpoznaje wniosek z § 5 art. 135 na podstawie przekazanych mu przez wnioskodawcę dowodów (art. 135 § 6 ustawy). Tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach może przeprowadzić inne dowody. W postępowaniu immunitetowym nie ma więc zastosowania art. 167 k.p.k. (*uchwała SN z 26.6.2019 r., I DO 26/19, Legalis*). Sąd dyscyplinarny podejmuje uchwałę o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione odejście od pojęcia przestępstwa. Porównanie treści art. 303 k.p.k. z treścią art. 313 k.p.k. prowadzi do jednoznacznego wniosku, że dostatecznie uzasadnione podejrzenie w odniesieniu do konkretnej osoby oznacza wyższy stopień podejrzenia tak co do faktu popełnienia przestępstwa, jak i co do osoby sprawcy. Nie chodzi zatem o ustalenie, że określona osoba popełniła przestępstwo, lecz o to, że zebrane dowody wskazują na wysokie prawdopodobieństwo zaistnienia tego faktu (*uchwała SN z 23.2.2006 r., SNO 3/06, Legalis; P. Drembkowski (red.), Prawo o prokuraturze. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Komentarz do art. 135, Warszawa 2021*).

W niniejszej sprawie wnioskodawca, występując o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, zarzucił prokuratorowi M. Z. popełnienie przestępstw z art. 286 § 1 k.k. oraz przestępstw z art. 270 § 1 k.k.

Jeżeli chodzi o pierwszą kategorię zarzutów, związanych z naruszeniem przepisu art. 286 § 1 k.k., to zwrócić należy uwagę, że czynność wykonawcza w przypadku przestępstwa oszustwa jest złożonym działaniem lub zaniechaniem, którego celem jest doprowadzenie innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym. W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że konstrukcja oszustwa przez wykorzystanie znamienia "doprowadza", jako charakteryzującego właściwą czynność sprawczą, która może być realizowana przez wprowadzenie w błąd, wyzyskanie błędu lub wyzyskanie niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, zakłada istnienie związku przyczynowego między zachowaniem sprawcy a zachowaniem pokrzywdzonego i rezultatem w postaci niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez tego ostatniego. Łąciwe znamię czynnościowe "doprowadza" przesądza, że oszustwo jest przestępstwem materialnym, jego skutkiem zaś - niekorzystne rozporządzenie mieniem (*por. wyrok SN z dnia 7 lutego 2001 r., IV KKN 496/00, LEX nr 51425*). Przesądza to, że między zachowaniem sprawcy, polegającym na wprowadzeniu w błąd, wyzyskaniu błędu lub wyzyskaniu niezdolności

do należytego pojmowania przedsiębranego działania, a niekorzystnym rozporządzeniem mieniem musi zachodzić związek przyczynowy (*por. wyrok SN z dnia 15 listopada 2002 r., IV KKN 618/99*). Błąd w rozumieniu przestępstwa oszustwa to fałszywe wyobrażenie, czyli urojenie lub nieświadomość, dotyczące faktów, zjawisk, stosunków, okoliczności dotyczących osób, jakości, liczby i wartości rzeczy, a także istniejących przepisów prawnych. Błędem jest więc niezgodność między obiektywną rzeczywistością a jej odbiciem w świadomości człowieka. Natomiast korzyść

majątkowa stanowiąca cel działania sprawcy jest pojęciem szerszym niż przywłaszczenie mienia, stanowiące znamię strony podmiotowej innych przestępstw przeciwko mieniu. Zatem sprawca działający w celu osiągnięcia korzyści majątkowej "(...) nie musi dążyć do przywłaszczenia mienia stanowiącego przedmiot jego oszukańczych zabiegów. Może on nawet zakładać zwrot mienia pokrzywdzonemu, zamierzając jednak osiągnąć korzyść majątkową płynącą z rozporządzenia mieniem, przejawiającą się w każdej innej postaci, niż jego przywłaszczenie" (por. wyrok SN z dnia 30 sierpnia 2000 r., V KKN 267/00; wyrok SN z dnia 10 marca 2004 r., II KK 381/03; wyrok SA w Warszawie z dnia 21 kwietnia 2005 r., II AKa 74/04, M. Dąbrowska-Kardas, P. Kardas [w:] *Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278-363 k.k., wyd. IV, red. A. Zoll, Warszawa 2016, art. 286*).

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 16 grudnia 2020 r., sygn. akt I KK 127/20, dla ustalenia, iż znamiona występków z art. 286 § 1 k.k. (popełnionego w formie wprowadzenia w błąd) zostały wyczerpane, konieczne jest ustalenie, że pokrzywdzony nie zawarłby umowy, gdyby wiedział o okolicznościach, które były przedmiotem wprowadzenia go w błąd przez sprawcę. Dla przyjęcia, że sprawca działał w wykonaniu takowego zamiaru konieczne jest ustalenie, że miał on świadomość przekazywania osobie rozporządzającej mieniem nieprawdziwych informacji i czynił tak, aby doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (*Legalis nr 2521452*). Ponadto istotą zamiaru oszukańczego jest wola doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem za pomocą tzw. oszukańczych zabiegów. Dla realizacji znamienia działania w celu osiągnięcia korzyści majątkowej sprawca wcale nie musi dążyć do przywłaszczenia mienia stanowiącego przedmiot oszukańczych zabiegów. Może on nawet zakładać zwrot mienia pokrzywdzonemu, zamierzając jednak osiągnąć korzyść majątkową płynącą

z rozporządzenia mieniem przez pokrzywdzonego, przejawiającą się w jakiegokolwiek postaci (*por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 21 maja 2020 r., V KK 112/19, Legalis nr 2560338*).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy wskazuje na dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez prokuratora M. Z. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. Informował on wielokrotnie prokuratorów oraz pracowników sekretariatów w Prokuraturze Rejonowej w Ł. oraz Prokuraturze Okręgowej w Ł. o występujących u jego córki licznych ciężkich, zagrażających jej życiu chorobach, a także o związanej z nimi koniecznością podejmowania kosztownego leczenia dziecka (k. 9-10, 19-20, 23-24, 66-67, 69, 74-75, 78-79, 81, 103, 104-106, 110, 115-116, 128-129, 130-131, 133-134, 200, 238-240, 345-346, 351-352, 363-365, 373-374, 400-403, 412-114, 441-445, 452-454, 461-463, 587-590, 596-598, 605-607, 614-615, 626-629, 637-641, 647-653, 660-661, 672-679, 690-697, 704-705, 713-717, 721-727, 735-740, 845-848, 854-856, 883-885, 889-891. Miał przy tym pełną świadomość, że rozpowszechnianie tych – jak się później okazało – nieprawdziwych danych powoduje u współpracujących z nim osób mylne wyobrażenie o rzeczywistości i zwykłe ludzkie odruchy współczucia i chęci pomocy, przejawiające się, czy to w spontanicznej zbiórce środków finansowych, czy też chęci udzielenia wsparcia finansowego. Prokurator M. Z., aż do czasu ujawnienia w marcu 2018 roku informacji, że córka prokuratora – poza mononukleozą – nie cierpi na żadne wskazywane przez ojca ciężkie choroby, nie podjął ze swojej strony żadnych działań, które wyprowadziłyby z błędu wszystkie poszkodowane swoim działaniem osoby. Nie zaprzeczając niczemu, podczas odbierania od pracowników spontanicznie zgromadzonej podczas zbiórki pieniężnej kwoty 1.950 zł. oraz lalki o wartości 50 zł. – faktycznie podtrzymywał wszystkie wprowadzone w

błąd osoby w mylnym przeświadczeniu o zagrożeniu życia dziecka (k. 73). Podobnie rzecz miała się z pożyczkami udzielanymi prokuratorowi przez osoby poszkodowane. Rozpowszechnianie przez niego nieprawdziwych informacji, które szybko „rozchodziły się” wśród innych pracowników oraz zaniechanie, polegające na przemilczaniu i niewyprowadzaniu z błędu współpracowników, powodowało zwykły ludzki odruch chęci udzielenia pomocy w trudnej sytuacji finansowej i przekazanie prokuratorowi środków finansowych tytułem pożyczek. Nie ma przy tym znaczenia, że udzielone pożyczki zostały po jakimś czasie zwracane – pożyczkodawcy działali bowiem pod wpływem błędu co do rzeczywistości, z ich zeznań wynika, że gdyby wiedzieli jak naprawdę wygląda sytuacja to takiej pożyczki M. Z. nigdy by nie udzielili (k. 693 oraz k. 727). Doszło więc niewątpliwie, w tym przypadku do niekorzystnego rozporządzenia przez nich swoim mieniem. Zwrócić należy przy tym uwagę, że M. Z. w swoim piśmie z dnia 29 lipca 2020 r. sam zwraca uwagę, że „wprawdzie, w/w osoby mogły uznać, iż zostały przeze mnie wprowadzone w błąd co do stanu mojej córki...” (k. 38) – co wskazuje na fakt, że zdawał sobie sprawę, że na skutek jego działań i zaniechań wśród pracowników prokuratury „stworzony” został obraz nie mający nic wspólnego z rzeczywistością. Za mało wiarygodne należy przy tym uznać prezentowane przez niego stanowisko, jakoby „pojawiający się w tle owych pożyczek wątek mojej córki, był wyrazem mojego błędnego przekonania o faktycznym stanie jej zdrowia” (k. 38). Jak się bowiem okazało później, wbrew przekazywanym przez ojca informacjom, u dziecka nigdy nie stwierdzono sepsy, choroby Kawasaki, czy choroby Stihla. Nie było w związku z tym konieczności ponoszenia wysokich kosztów leczenia (w tym leczenia zagranicznego). W. Z. nie była nigdy pacjentką Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, nie była pacjentką hospicjum, nie była konsultowana przez lekarza konsultanta wojewódzkiego z województwa małopolskiego w dziedzinie neurologii dziecięcej, nie prowadzono także w prokuraturze żadnego postępowania w sprawie błędu w sztuce lekarskiej –

polegającego na odłączeniu dziecka od aparatury podtrzymującej życie (nigdy do takiej aparatury córka prokuratora nie była w ogóle podłączona (k. 177, 179-181, 342, 373, 376). Natomiast prokurator M. Z., jak to potwierdzają chociażby zdjęcia dołączone do akt sprawy, brał udział - jako publiczność w zawodach jeździeckich, w których jako zawodniczka występowała jego zdrowa córka (k. 30-35, 88-102, 321-322, 466-577). Jak więc z tego jednoznacznie wynika M. Z. stworzył i podtrzymywał wśród swoich współpracowników fikcyjny obraz swojego niezwykle ciężkiego życia, który nie miał nic wspólnego z rzeczywistością.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt V KK 246/18, wprowadzenie w błąd jako znamię czynności wykonawczej oszustwa polega na doprowadzeniu do rozbieżności między obiektywną rzeczywistością, a wyobrażeniem o niej lub jej odbiorem w świadomości pokrzywdzonego. Chodzi o szeroki zakres zachowań kłamliwych jako źródła wprowadzenia w błąd co do okoliczności istotnych, więc tych, które są przyczyną niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Sposób wprowadzenia w błąd może być rozmaity. Zamierzony cel sprawcy może być osiągnięty przy użyciu słowa, dokumentów lub innych przedmiotów bądź zachowania się sprawcy. Podstępne zabiegi mogą ograniczyć się nie tylko do jednokrotnego kłamstwa, ale mogą też wiązać się z całą gamą zachowań

(w tym zaniechań) mających na celu wywołanie błędu pokrzywdzonego lub utrzymanie go w błędzie. Podstępne zabiegi mogą występować obok okoliczności prawdziwych lub mogą być powiązane z zatajeniem pewnych, istotnych okoliczności. Wprowadzeniem w błąd może być więc każde zachowanie powodujące błędną ocenę rzeczywistości adresata tych podstępnych zabiegów. Obojętne jest, czy pokrzywdzony mógł sprawdzić prawdziwość twierdzeń sprawcy, czy mógł wykryć błąd przy dołożeniu

znikomej nawet staranności. Łatwowierność pokrzywdzonego nie wyłącza karygodności wprowadzenia go w błąd (*Legalis nr 1948619*). Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Jeżeli natomiast chodzi o drugi z zarzutów, tzn. popełnienie przez prokuratora M. Z. przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. to, zdaniem Sądu Najwyższego, materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy nie potwierdza w sposób dostateczny podejrzenia jego popełnienia. Indywidualnym dobrem chronionym przez art. 270 § 1 k.k. jest autentyczność dokumentu, czyli pochodzenie dokumentu od osoby, która figuruje jako jego wystawca. Istotą przestępstwa materialnego fałszerstwa dokumentu jest tworzenie pozoru, że pochodzi on od określonego wystawcy (*por. wyrok SN z 10.5.2007 r., IV KK 109/07, Prok. i Pr. – wkł. 2008, Nr 1, poz. 8*). Podrobienie dokumentu należy rozumieć jako wykonanie imitacji dokumentu autentycznego, "sporządzenie dokumentu polegające na zachowaniu pozorów, że dokument pochodzi od innej osoby" (*por. wyr. SN z 27.11.2000 r., III KKN 233/98, Prok. i Pr. – wkł. 2001, Nr 5, poz. 4*). Przez pojęcie użycia dokumentu należy natomiast rozumieć wykorzystanie go w obrocie prawnym, w funkcji właściwej dla dokumentu autentycznego (*W. Wróbel, T. Sroka, w: Zoll, Wróbel (red.), Kodeks karny, t. 2, cz. II, 2017, s. 702–703; R. Zawłocki, w: Wąsek, Zawłocki (red.), Kodeks karny, t. 2, 2010, s. 772; M. Żelichowski, w: Królikowski, Zawłocki (red.), Kodeks karny. Część szczególna, t. 2, 2017, s. 518–519*). Czyn ten polega na posłużeniu się w obrocie prawnym fałszyfikatem albo przerobioną treścią dokumentu zgodnie z celem, do którego miał służyć dokument autentyczny. Świadomość osoby, wobec której używany jest dokument, co do jego sfalszowania nie ma znaczenia dla realizacji tej czynności sprawczej (*A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), Kodeks karny. Komentarz. Wyd. 7, Warszawa 2021*). W aktach niniejszej sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu, że M. Z. podrobił i

posługiwał się wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł., rozwiązującym małżeństwo J. Z. i M. Z. . O rzekomym istnieniu takiego wyroku świadczyć mają jedynie zeznania świadka A. A., która była w związku z M. Z.. Brak jest również wystarczających dowodów, które miałyby świadczyć o podrobieniu przez M. Z. pisma z dnia 22 listopada 2014 roku (w aktach brak jest oryginału tego pisma) – oświadczenia zawierającego podpis J. Z., a dotyczącego regulowania przez prokuratora obowiązku alimentacyjnego.

Z tych też względów orzeczono jak w sentencji uchwały.